

N:o 3.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående Vermlands och Gotlands läns skiljande från Svea hofrätts och förläggande under Göta hofrätts domvärjo och i sammanhang dermed erforderliga bestämmelser; gifven Stockholms slott den 31 december 1894.

Under åberopande af bifogade i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

dels besluta, att Vermlands och Gotlands län skola vid 1896 års början skiljas från Svea hofrätts och förläggas under Göta hofrätts domvärjo;

dels antaga följande förslag till

L a g,

angående ändrad lydelse af 25 kap. 9 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 25 kap. 9 § rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

I de saker, som genom laga vad gå till Svea hofrätt ifrån häradsrätt i Upland, Södermanland, Vestmanland och Karlskoga härad af Vermland, Nerike samt Gestrikland, ingifve käranden sin inlaga innan klockan tolf på den fyrationde dagen, den oräknad då häradsrättens dom föll, eller hafve sitt vad förlorat; ifrån häradsrätt i Kopparbergs län, Helsingland, Jemtland, Herjeådalen, Medelpad och Ångermanland på den sextionde dagen; ifrån häradsrätt i Vesterbotten på den nittionde dagen; i Göta hofrätt ifrån häradsrätt i Östergötland, Kalmar län, Små-

land och Vestergötland på fyrationde dagen; ifrån häradsrätt i Halland, Dal, Bohuslän och Vermlands län samt på Gotland på sextionde dagen; i hofrätten öfver Skåne och Blekinge ifrån häradsrätt i dessa landskap på den fyrationde dagen. I vaxel- och sjörättssak vare tid hälften kortare, att fullfölja vad ifrån häradsrätt i hvarje ort till hofrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1896;

dels ock, i den mån nedan upptagna öfvergångsbestämmelser äro af allmän lags natur, medgifva, att för verkställigheten af den föreslagna öfverflyttningen må föreskrifvas:

att mål eller ärende, som af domstol, domare eller öfverexekutor inom sagda län afgjorts före den 1 januari 1896, bör, ändå att tiden för fullföljd af talan i hofrätten tilländagår derefter, fullföljas i Svea hofrätt och der med slut afhjelpas;

att mål eller ärende, som, på grund deraf att ifrågavarande län tillhört Svea hofrätts domsområde, blifvit genom ansökning om stämning eller genom annan ansökning i Svea hofrätt anhängiggjort före 1895 års utgång, skall af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas, ansökningar om tjänstledighet och förordnande för underdomare dock endast så vidt de afse tid före början af år 1896;

att de fiskaliska åtal mot domare eller andra embetsmän inom nämnda län, hvilka blifvit före den 1 januari 1896 vare sig af advokatfiskalen i Svea hofrätt väckta eller genom angifvelser från enskilde eller genom remisser till advokatfiskalen från hofrätten eller justitiekanslers-embetet eller Riksdagens justitieombudsman inledda, skola jemväl efter sistnämnda tid af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas; börande, derest vid pröfning af mål eller ärende, som efter den 1 januari 1896 hos Svea hofrätt handläggas, anledning förekommer att ställa domare eller annan embetsman inom nämnda län under åtal, sådant åtal af samma hofrätt upptagas och afgöras;

att domböcker och protokoll öfver lagfarter, in-teckningar m. m. från häradsrätterna inom ifrågavarande län för 1895 års ting och från rådstufvurätterna för tiden till 1895 års slut samt egodelningsrätternas domböcker för samma år äfvensom föreskrifna fångförteckningar för tiden till 1895 års utgång skola insändas till Svea hofrätt, som det åligger att jemväl efter sistnämnda tid såväl åt protokollen, i afseende på stämpelbeläggning af dithörande handlingar, som åt fångförteckningarna egna vederbörlig granskning;

att de förmynderskap, i afseende på hvilka vårdnaden före öfverflyttningen blifvit, på grund deraf att Vermlands och Gotlands län tillhört Svea hofrätts domsområde, af nämnda hofrätt utöfvad, jemväl der-

efter skola förblifva under samma hofrätts inseende till dess i laga ordning kan varda annorlunda förordnad;

att föreskrifna uppgifter om dagen för början af ting och allmänna tingssammanträden skola, såvidt de afse tiden efter 1896 års ingång, af häradshöfdingarne i Vermlands och Gotlands län insändas till Göta hofrätt;

samt att presterskapets förteckningar angående timade dödsfall af personer, hvilka tillhört frälseståndet, skola jemväl för senare hälften af år 1895 insändas till Svea hofrätt.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 5 oktober 1894,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
 Statsråden: friherre VON ESSEN,
 friherre ÅKERHIELM,
 ÖSTERGREN,
 GROLL,
 WIKBLAD,
 GILLJAM,
 friherre RAPPE,
 CHRISTERSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Östergren yttrade:

Jag anhåller underdånigst att nu få inför Eders Kongl. Maj:t upptaga den fråga om ändring i nuvarande områden för rikets hofrätters jurisdiktion, som jag i mitt yttrande till statsrådsprotokollet för den 27 sistlidne april berört.

I sagda yttrande, afgifvet i anledning af en af Svea hofrätt gjord underdånig framställning om förlängning af tiden för den extra divisionens verksamhet, omförmälde jag, att utaf de arbetsredogörelser från hofrätterna, som funnes offentliggjorda i chefens för justitiedepartementet underdåniga embetsberättelser, framginge, att antalet till hofrätterna inkommande mål under senare år varit stadt i jemnt sjunkande. Så hade, för hela riket räknadt, till hofrätterna inkomna instämnda och vädjade saker, hvilka under år 1887, då antalet nådde sin

höjdpunkt, utgjorde 3,060, sedermera årligen nedgått, så att under år 1893 till hofrätterna inkommo 2,400 dylika mål. Likaså hade antalet civila besvärsmål, som år 1887 utgjorde 1,335, sedermera varit i aftagande utom för ett år, då en obetydlig stegring inträdt, och hade af dessa mål under år 1893 inkommit 825. Äfven inkomna underställda mål och besvärsviis fullföljda brottmål hade nedgått från 1,967 år 1889 till 1,554 år 1893. Den sålunda inträdda ingalunda obetydliga minskningen i hofrätternas arbetsbörd hade emellertid icke likformigt kommit de särskilda hofrätterna till godo. För Svea hofrätt, som i medeltal för åren 1887—1889 emottagit 1,452 instämnda och vädjade mål, 544 civila besvärsmål och 1,013 underställda mål och besvärsviis fullföljda brottmål, hade under år 1893 motsvarande siffror minskats med 177, 57 och 136. För Göta hofrätt, der under åren 1887—1889 i medeltal inkommit 1,010 instämnda och vädjade mål, 413 civila besvärsmål och 512 underställda mål och besvärsviis fullföljda brottmål, hade minskningen under 1893 utgjort resp. 307, 188 och 80 mål. För hofrätten öfver Skåne och Blekinge, der motsvarande medeltal för åren 1887—1889 utgjort 516 instämnda och vädjade mål, 169 civila besvärsmål och 296 underställda mål och besvärsviis fullföljda brottmål, hade minskningen för år 1893 uppgått till resp. 104, 56 och 51 mål. Utaf dessa siffror syntes mig framgå, dels att antalet af de för närvarande till hofrätternas behandling inkommande mål icke vore större, än att arbetet borde, utan för parterna menlig tidsutdrägt, kunna utföras af hofrätternas ordinarie arbetskrafter, dels att den under senare åren yppade minskning i arbetsmaterialet i öfvervägande grad tillgodo-kommit Göta hofrätt, som redan förut hade lättast att medhinna behandlingen af dit inkommande mål. Sagda förhållanden hade gifvit mig anledning ifrågasätta, huruvida icke lämpligt skulle vara att genom ändring i hofrätternas nuvarande jurisdiktionsområden åstadkomma en jemnare fördelning af arbetsbördan, så att densamma ökades för Göta hofrätt, under det att Svea hofrätt undfinge en väl behöflig lindring, hvarigenom Svea hofrätt antagligen skulle blifva i stånd ej allenast att afarbete den balans, som ännu kunde återstå, då den extra divisionens verksamhet komme att upphöra, än äfven att undgå uppkomsten af nya balanser för framtiden.

På dessa skäl och då för bedömande i hvad mån och på hvilket sätt en dylik anordning lämpligen skulle kunna genomföras, erfordrades vissa uppgifter, hvilka måste från hofrätterna infor dras, hemstälde jag, att hofrätterna måtte anbefallas inkomma med dylika uppgifter; och behagade Eders Kongl. Maj:t till denna min hemställan lemna bifall.

Berörda uppgifter, hvilka lemna upplysning om antalet af a) vädjade saker, b) civila besvärsmål och c) underställningsmål och besvärsvi fullföljda brottmål, som under sista tioårsperioden inkommit till hofrätt särskildt från hvart och ett af rikets län jemte Stockholms stad, föreligga nu; och torde en på grund af dem uppgjord tablå få såsom bilaga fogas vid detta protokoll.

Utaf densamma synes mig framgå, att en väsentligen jemnare fördelning mellan de tre hofrätterna af dit inkommande mål skulle vinnas, om Vermlands och Gotlands län kunde skiljas från Svea hofrätt och läggas under Göta. Om nemligen under den sista tioårsperioden målen från dessa län fullföljts till Göta hofrätt i stället för till Svea, skulle antalet till dessa hofrätter inkomna mål hafva varit i medeltal årligen:

för Svea hofrätt:	
vädjade saker	1,271
civila besvärsmål	453
underställningsmål samt besvärsvi fullföljda brottmål	854
hvilket skulle för hvarje af de i denna hofrätt tjenstgörande sex divisioner hafva utgjort:	
vädjade saker	212
civila besvärsmål	75
underställningsmål samt besvärsvi fullföljda brottmål	142
för Göta hofrätt:	
vädjade saker	1,001
civila besvärsmål	371
underställningsmål samt besvärsvi fullföljda brottmål	549
eller för hvarje af hofrättens fem divisioner:	
vädjade saker	200
civila besvärsmål	74
underställningsmål samt besvärsvi fullföljda brottmål	110.
Motsvarande siffror för hofrätten öfver Skåne och Blekinge med oförändradt domsområde utgöra:	
vädjade saker	476
civila besvärsmål	148
underställningsmål samt besvärsvi fullföljda brottmål	291
eller för hvardera af hofrättens två divisioner:	
vädjade saker	238
civila besvärsmål	74
underställningsmål samt besvärsvi fullföljda brottmål	146.

Ett förläggande af Vermland och Gotland under Göta hofrätt skulle alltså åstadkomma en så jemn fördelning af arbetet mellan de

olika hofrätterna och deras särskilda divisioner, som under förhandenvarande förhållanden skäligen torde kunna ifrågasättas.

Att den lättnad i arbetsbördan, som skulle beredas Svea hofrätt genom en dylik minskning af dess jurisdiktionsområde, är af verkligt behof påkallad, torde ej kunna bestridas. Hofrätten har länge arbetat under trycket af en stor balans, hvilken vid 1893 års slut uppgick till 740 vädjade mål, 39 civila besvärsmål samt 289 underställda eller besvärsviis fullföljda brottmål, tillsammans 1,068 mål. Hofrätten har fördenskull under en följd af år måst förstärkas med en extra division, utan att dock, då denna divisions verksamhet den 1 sistlidne september upphörde, balansen kunnat nedbringas till den storlek, som hofrätten sjelf ansett såsom normal; och i hofrättens till Kongl. Maj:t af-lättna skrivelser uppgifves, att, äfven sedan hofrättens ordinarie divisioner ökats till sex, dessas arbetsprodukt endast med svårighet kan hålla jemna steg med antalet inkommande mål.

Någon svårighet för Göta hofrätt att öfvertaga den rättsskipning, som sålunda skulle frångå Svea hofrätt, synes mig icke förefinnas. Balansen af oafgjorda mål är i Göta hofrätt synnerligen liten — den utgjorde vid 1893 års slut 161 vädjade mål, 23 civila besvärsmål samt 99 underställda eller besvärsviis fullföljda brottmål, tillsammans 283 mål — och det arbetsmaterial, som efter den ifrågasatta förändringen skulle tillföras hofrätten, torde, efter hvad ofvan meddelade siffror gifva vid handen, fortfarande komma att i någon mån understiga de andra hofrätternas.

Vermland har förut och intill 1815 tillhört Göta hofrätts domvärjo. Det hufvudsakliga skälet för dess då skedda förläggning under Svea hofrätt var — omvänt — detsamma som nu talar för dess återförening med Göta hofrätt, nemligen stor balans af oafgjorda mål i denna hofrätt och svårighet för densamma att medhinna behandlingen af dit inkommande mål, under det Svea hofrätt då var i godt tillfälle att öfvertaga rättsskipningen äfven för Vermland. En öfverflyttning af ensamt Vermland skulle emellertid ej vara nog för åstadkommande af åsyftad jemnhet i arbetsfördelningen mellan hofrätterna och synes mig derfor önskvärdt vara, att äfven någon annan del af Svea hofrätts område förlägges under Göta hofrätt. I sådant afseende torde Gotlands län vara synnerligen lämpligt med hänsyn såväl till dess läge som till de särskilda bestämmelser, som finnas meddelade i syfte att för invånarne å Gotland underlätta fullföljd af talan i mål, som dragas under hofrätten.

Jag har icke förbisett, att den af mig nu förordade förändringen

möjligen kan möta betänklighet derutinnan, att invånarne i de begge ifrågavarande länen väl i öfrigt hafva mera förbindelse med hufvudstaden än med Jönköping, ett förhållande som, hvad Vermland angår, jemväl år 1815 åberopades som bidragande skäl för detta landskaps förflyttning till Svea hofrätt. Men sagda betänklighet synes mig med hänsyn till nutidens kommunikationer och lättheten att erhålla pålitliga ombud för målens bevakning lika väl i Jönköping som i Stockholm, icke böra tillmätas alltför stor betydelse. Hvad särskildt Gotland angår, minskas vigten af omförmälda betänklighet ytterligare derigenom att enligt nyss berörda undantagsbestämmelser å Gotland boende parter ega att till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet inlemna sina inlagor i såväl lagvadda som besvärsmål, hvarjemte i besvärsmål äfven skriftvexlingen kan inför Kongl. Maj:ts befallningshafvande försiggå.

För genomförande af en förändring af den beskaffenhet, jag nu ifrågasatt, erfordras ändring i 25 kap. 9 § rättegångsbalken.

Innan jag emellertid inför Eders Kongl. Maj:t framlägger bestämmt förslag till ändring i sagda lagrum, synes mig lämpligt vara, att såväl Svea och Göta hofrätter som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vermlands och Gotlands län lemnas tillfälle att i frågan sig yttra. Af sådan anledning och under förutsättning att Eders Kongl. Maj:t finner den af mig nu uttalade åsigt om önskvärdheten af en ändring i nämnda hofrätters jurisdiktionsområden förtjena nådigt afseende, får jag härmed underdånigst hemställa, att Eders Kongl. Maj:t behagade i nåder anbefalla Svea och Göta hofrätter samt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vermlands och Gotlands län att, hofrätterna i plenum, hvar för sig skyndsamt afgifva underdånigt utlåtande i ärendet; för hvilket ändamål utdrag af detta protokoll torde få till sagda hofrätter och Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfversändas.

Till hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan jemväl af statsrådets öfrige ledamöter, i nåder lemna bifall.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.

48768 08A1034

1894. 10. 5. 1894

N:o	Ärendets rubrik	Ärendets art	Ärendets förhållande	Ärendets utgång	Ärendets datum	Ärendets plats	Ärendets värde	Ärendets beskaffenhet
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								
23								
24								
25								
26								
27								
28								
29								
30								
31								
32								
33								
34								
35								
36								
37								
38								
39								
40								
41								
42								
43								
44								
45								
46								
47								
48								
49								
50								
51								
52								
53								
54								
55								
56								
57								
58								
59								
60								
61								
62								
63								
64								
65								
66								
67								
68								
69								
70								
71								
72								
73								
74								
75								
76								
77								
78								
79								
80								
81								
82								
83								
84								
85								
86								
87								
88								
89								
90								
91								
92								
93								
94								
95								
96								
97								
98								
99								
100								

Bilaga

till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden
den 5 oktober 1894.

Vädjade saker

Svea hofrätt från														
År	Stockholms stad	Stockholms län	Upsala län	Södermanlands län	Gotlands län	Vernlands län	Örebro län	Vestmanlands län	Kopparbergs län	Gefleborgs län	Vesternorrlands län	Jemtlands län	Vesterbottens län	Norrbottnens län
1884	337	69	42	38	32	70	45	48	78	150	208	76	34	47
1885	408	73	49	27	22	82	43	45	84	111	222	71	36	43
1886	454	83	45	48	22	84	42	58	80	140	203	100	62	49
1887	391	75	45	34	27	85	53	53	76	142	269	99	48	42
1888	353	95	44	42	32	72	52	66	86	140	246	112	42	51
1889	384	86	56	46	40	76	49	42	118	132	263	107	34	38
1890	381	76	48	38	28	66	40	57	87	118	208	88	33	47
1891	406	66	38	20	31	43	30	51	76	133	258	128	48	37
1892	343	76	47	35	37	60	52	63	58	125	231	125	51	54
1893	312	63	54	42	33	73	24	58	63	107	267	81	49	57
Summa	3,769	762	468	370	304	711	430	541	806	1,298	2,375	987	437	465

Civila besvärsmål

Svea hofrätt från														
År	Stockholms stad	Stockholms län	Upsala län	Södermanlands län	Gotlands län	Vernlands län	Örebro län	Vestmanlands län	Kopparbergs län	Gefleborgs län	Vesternorrlands län	Jemtlands län	Vesterbottens län	Norrbottnens län
1884	70	27	16	12	15	27	12	11	32	43	65	36	14	15
1885	110	56	19	6	22	26	16	22	26	29	67	29	25	11
1886	218	63	20	38	11	38	18	24	25	41	63	31	16	15
1887	153	86	27	19	19	36	21	28	40	53	72	39	37	23
1888	137	40	18	9	16	17	11	20	25	47	70	39	11	18
1889	117	50	12	12	24	24	11	17	31	28	64	30	11	24
1890	107	45	9	17	26	20	13	25	11	32	60	21	12	19
1891	170	40	22	15	19	18	18	20	16	33	73	37	19	25
1892	120	51	16	14	19	17	15	20	17	36	64	32	15	23
1893	120	44	17	9	14	13	8	17	17	51	77	42	20	22
Summa	1,322	512	176	151	185	236	143	204	240	393	675	336	180	195

inkomna till

Summa	Göta hofrätt från									Hofrätten öfver Skåne och Blekinge från			
	Östergöt-lands län	Jönköpings län	Kronobergs län	Kalmar län	Hallands län	Göteborgs och Bohus län	Elfsborgs län	Skaraborgs län	Summa	Blekinge län	Kristianstads län	Malmöhus län	Summa
1,274	102	69	107	171	77	187	176	120	1,009	115	181	239	535
1,316	138	72	105	173	55	162	150	136	991	111	148	242	501
1,470	125	76	86	179	84	144	135	92	921	143	151	259	553
1,439	184	81	114	206	70	160	141	97	1,053	115	179	269	563
1,433	152	97	98	172	81	175	152	96	1,023	84	157	264	505
1,471	114	76	105	158	60	161	142	127	943	106	145	236	487
1,315	103	80	89	125	55	153	104	105	814	90	163	198	451
1,365	107	69	72	118	58	113	127	121	785	94	97	178	369
1,357	92	63	57	132	61	147	92	100	744	77	120	186	383
1,283	97	67	70	100	57	140	80	99	710	91	120	201	412
13,723	1,214	750	903	1,534	658	1,542	1,299	1,093	8,993	1,026	1,461	2,272	4,759

inkomna till

Summa	Göta hofrätt från									Hofrätten öfver Skåne och Blekinge från			
	Östergöt-lands län	Jönköpings län	Kronobergs län	Kalmar län	Hallands län	Göteborgs och Bohus län	Elfsborgs län	Skaraborgs län	Summa	Blekinge län	Kristianstads län	Malmöhus län	Summa
405	59	40	34	54	28	52	55	47	369	47	55	64	166
464	43	38	32	53	30	45	46	54	341	38	45	69	152
621	50	33	23	75	38	44	50	67	380	38	63	72	173
653	53	56	37	86	35	48	60	62	437	42	68	97	207
478	62	54	29	96	21	32	51	61	406	25	66	74	165
455	49	37	34	58	29	43	49	53	352	26	38	72	136
417	36	47	33	43	22	52	30	34	297	28	46	64	138
525	28	26	15	29	16	39	44	38	235	29	28	60	117
459	33	43	21	30	21	35	41	29	253	27	29	52	108
471	33	22	21	26	20	34	31	35	222	38	19	56	113
4,948	446	396	279	550	260	424	457	480	3,292	338	457	680	1,475

Underställningsmål samt besvär

Svea hofrätt från														
År	Stockholms stad	Stockholms län	Upsala län	Södermanlands län	Götlands län	Vernlands län	Örebro län	Vestmanlands län	Kopparbergs län	Geflehorgs län	Vesternorrlands län	Jemlands län	Vesterbottens län	Norrbottnens län
1884	214	53	44	26	20	26	33	16	63	127	132	29	43	46
1885	175	52	31	16	13	49	28	34	51	111	105	37	51	64
1886	213	60	57	22	12	39	38	22	73	110	117	44	48	50
1887	206	69	32	25	27	18	28	34	48	95	117	67	42	42
1888	214	58	65	26	21	31	15	40	54	93	133	49	44	40
1889	241	55	44	29	19	31	43	52	63	110	134	57	55	66
1890	286	77	40	28	22	34	28	42	51	133	124	62	65	56
1891	212	50	37	29	16	33	23	37	76	127	123	63	58	56
1892	225	50	48	36	19	34	35	35	35	106	120	52	59	45
1893	229	57	47	38	21	43	32	38	36	82	93	55	43	45
Summa	2,215	581	445	275	190	338	303	350	550	1,094	1,198	515	508	510

i brottmål inkomna till

Summa	Göta hofrätt från									Hofrätten öfver Skåne och Blekinge från			
	Östergöt-lands län	Jönköpings län	Kronobergs län	Kalmar län	Hallands län	Göteborgs och Bohus län	Elfsborgs län	Skaraborgs län	Summa	Blekinge län	Kristianstads län	Malmöhus län	Summa
872	56	39	51	116	34	95	68	59	518	59	80	139	278
817	54	39	38	83	50	68	66	69	467	66	81	128	275
905	53	53	42	105	43	89	73	75	533	57	79	155	291
850	60	59	48	109	49	97	57	60	539	76	85	145	306
883	58	72	47	71	56	107	54	54	519	69	86	134	289
999	77	83	34	84	52	91	64	63	548	59	97	148	304
1,048	50	47	40	74	42	114	58	61	486	69	81	148	298
940	50	36	41	71	50	90	57	53	448	81	81	161	323
899	46	55	43	72	46	103	52	68	485	62	77	160	299
859	59	44	37	66	48	83	38	46	421	51	62	132	245
9,072	563	527	421	851	470	937	587	608	4,964	649	809	1,450	2,908

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 16 november 1894,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre ÅKERHIELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
WERSÅLL.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Östergren anmälde i underdånighet:

att, sedan, på sätt statsrådsprotokollet för den 5 sistlidne oktober utvisar, Kongl. Maj:t anbefalt Svea och Göta hofrätter samt Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vermlands och Gotlands län att, hofrätterna i plenum, hvar för sig skyndsamt afgifva underdånigt utlåtande angående ifrågasatt ändring i nämnda hofrätters domsområden, berörda utlåtanden numera inkommit.

Efter att hafva redogjort för innehållet af sagda utlåtanden ytttrade föredragande departementschefen vidare:

Af hvad jag förut i detta ärende anfört torde framgå, att det arbete, som för närvarande åligger Svea hofrätt, är, i medeltal efter division räknadt, afsevärdt större än det, som Göta hofrätt har att utföra,

och att det till förekommande af menlig tidsutdrägt i behandlingen af de på Svea hofrätts afgörande beroende mål skulle vara önskvärdt, om en utjemning af arbetsbördan mellan de begge hofrätterna kunde åstadkommas.

För en dylik utjemning har under nuvarande förhållanden endera af två åtgärder synts mig kunna ifrågasättas, nemligen antingen den att öfverflytta en af Göta hofrätts fem divisioner till Svea hofrätt, eller den, att förlägga en del af Svea hofrätts domsområde under Göta hofrätt.

En åtgärd af förstnämnda art har jag emellertid funnit vara förenad med afsevärda olägenheter. Dit räknar jag att, efter öfverflyttning af en division från Göta till Svea hofrätt, sistnämnda hofrätt skulle blifva större, än lämpligt är i förhållande till de begge andra hofrätterna, hvilka då komme att tillsammans räkna ett mindre antal divisioner än Svea hofrätt ensam. Vidare skulle Svea hofrätts ökning med ännu en ständig division svårligen kunna ega rum utan att, såsom redan vid den sjette divisionens inrättande ifrågasattes, ytterligare tjänstemän der anställes, hvadan åtgärden ej komme att aflöpa utan ökade kostnader för statsverket. Slutligen och äfven om det antages, att Göta hofrätt, arbetande på fyra divisioner, skulle, om än med svårighet, medhinna behandlingen af det antal mål, som för närvarande dit inkommer, torde det vara att befara att, så snart en stegring i sagda antal inträder, hvilket lätt kan inträffa, densamma kunde föranleda uppkomsten af hinderliga balanser, hvilka snart nog kunde ökas så, att det för deras afarbetande blefve nödigt anordna extra division.

Då jag af dessa skäl ansett mig icke böra ifrågasätta öfverflyttning af en division från Göta till Svea hofrätt, har jag i stället tagit i öfvervägande frågan om ändring i dessa hofrätters domsområden; och har, på sätt jag förut anfört, en förflyttning af Vermlands och Gotlands län under Göta hofrätt synts mig lämplig och verkställbar.

Förslaget har emellertid mött motstånd hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda båda län, förnämligast på den grund att invånarne i samma län hafva sina hufvudsakliga affärsförbindelser på Stockholm.

Redan i mitt yttrande till statsrådsprotokollet för den 5 sistlidne oktober har jag uttalat den mening, att berörda betänklighet ej borde tillmätas allt för stor betydelse. Hvad Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande härutinnan nu anfört har ej heller gifvit mig anledning att frångå sagda mening. Under nu gällande rättegångssätt lär det nemligen vara så godt som oundvikligt, att part, som ej är bosatt å den ort, der hofrätt sitter, för bevakning af sin talan i der anhängigt

mål, anlitar å platsen boende ombud; och gäller detta äfven i det fall att parten sjelf tilläfventyrs kunnat, vid tillfälligt besök i hofrättsstaden, personligen inlemna sina handlingar i målet. Dylikt ombud står honom till buds minst lika lätt och billigt i Jönköping som i Stockholm. Vid Göta hofrätt finnas nemligen för handlingars inlemnande och måls bevakning anställda särskilda personer — hofrättskommisariier — till hvilka part kan i berörda hänseende med trygghet och mot måttligt arfvode hänvända sig. Betydelsen af hvad jag nu anmärkt förringas icke deraf, att part möjligen finner sig böra anlita sakkunnigt biträde för målets utredning och författande af inlagorna deri, ty dylikt biträde söker och finner han vanligen i hemorten, och äfven om han skulle uppsöka detsamma i den ort, der hofrätten sitter, lærer han ej undgå att särskildt honorera den hjälp, han i berörda hänseende kan erhålla. Under sådana förhållanden vill det synas mig, som skulle det vara invånarne i Gotlands och Vermlands län skäligen likgiltigt, om deras mål böra fullföljas i Svea hofrätt eller i Göta.

Hvad Vermland angår torde för öfrigt kunna ifrågasättas, om invånarne i detta län numera hafva sina affärsförbindelser på Stockholm i den omfattning, att sådant kan med fog åberopas som skäl för ett afstyrkande af förslaget. Det torde nemligen vara antagligt, att under de förändrade förhållanden, som blifvit en följd af länets jernvägsförbindelser, de hufvudsakliga affärerna från detta län numera beröra Göteborg.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vermlands län har vidare anført, att den ifrågasatta regleringen borde anstå, till dess frågan om inrättande af en särskild hofrätt för Norrland finge anses definitivt afgjord. Nämnda af nya lagberedningen i dess år 1884 afgifna underdåniga betänkande framställda förslag har ännu icke varit föremål för någon vidare förberedande behandling, hvadan det lærer vara för tidigt att uttala något omdöme om utsigterna för förslagets genomförande inom beräknelig framtid. Anmärkas må dock, dels att till följd af senare årens jernvägsbyggnader inom Norrland förbindelsen med Stockholm så underlättats, att, så länge nuvarande rättegångsordning bibehålles i hufvudsak oförändrad, behof af en särskild hofrätt för Norrland icke torde vara särdeles kännbart; dels att upprättande af en dylik hofrätt, äfven om den uppsattes genom öfverflyttning af divisioner från Svea och möjligen äfven från Göta hofrätt, i allt fall komme att kräfva betydande kostnader. Om och när åter en sådan ombildning af rättegångsväsendet eger rum, att mellaninstansens domstolar till följd deraf böra till antalet ökas, lærer det, såsom nya lagberedningen

äfven antagit, ej kunna stanna vid en klyfning af Svea hofrätts nuvarande domsområde, utan torde då så omfattande ändringar i hithörande anordningar blifva nödiga, att det för Vermlands län varder af ringa betydelse, under hvilken hofrätts domvärjo det dittills lydt.

På grund af hvad jag sålunda anfört och då Svea och Göta hofrätter icke haft något att erinra mot den af mig ifrågasatta omregleringen af deras domsområden, synes mig framställning böra till Riksdagen aflåtas derom, att Vermlands och Gotlands län skiljas från Svea hofrätts och förläggas under Göta hofrätts domvärjo. På sätt jag förut anmärkt erfordras i anledning af en dylik öfverflyttning ändring i 25 kap. 9 § rättegångsbalken; och har jag förty låtit inom justitiedepartementet utarbета förslag till dylik lagändring, i sammanhang hvarmed, i anledning af Svea hofrätts derom gjorda hemställan, jemväl föreslagits sådan ändring i sagda lagrum, att den hittills stadgade inställelsetiden i vädjade mål från Karlskoga härad af Örebro län förkortats till samma tid, som gäller för öfriga delar af nämnda län eller 40 dagar.

Det sålunda uppgjorda förslaget är af följande lydelse:

»Förslag till lag angående ändrad lydelse af 25 kap. 9 §
rättegångsbalken.

Häri genom förordnas, att 25 kap. 9 § rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

I de saker, som genom laga vad gå till Svea hofrätt ifrån häradsrätt i Upland, Södermanland, Vestmanland och Karlskoga härad af Vermland, Nerike samt Gestrikland, ingifve käranden sin inlaga innan klockan tolf på den fyrationde dagen, den oräknad då häradsrättens dom föll, eller hafve sitt vad förlorat; ifrån häradsrätt i Kopparbergs län, Helsingland, Jemtland, Herjeådalen, Medelpad och Ångermanland på den sextionde dagen; ifrån häradsrätt i Vesterbotten på den nittionde dagen; i Göta hofrätt ifrån häradsrätt i Östergötland, Kalmar län, Småland och Vestergötland på fyrationde dagen; ifrån häradsrätt i Halland, Dal, Bohuslän och Vermlands län samt på Gotland på sextionde dagen; i hofrätten öfver Skåne och Blekinge ifrån häradsrätt i dessa landskap på den fyrationde dagen. I vaxel- och sjörättssak vare tid hälften kortare, att fullfölja vad ifrån häradsrätt i hvarje ort till hofrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1896; skolande i fråga om öfverflyttningen af Vermlands och Gotlands län från Svea hofrätts till Göta hofrätts domvärjo i öfrigt iakttagas:

att mål eller ärende, som af domstol, domare eller öfverexekutor inom sagda län afgjorts före den 1 januari 1896, bör, ändå att tiden för fullföljd af talan i hofrätten tilländagår derefter, fullföljas i Svea hofrätt och der med slut afhjelpas;

att mål eller ärende, som, på grund deraf att ifrågavarande län tillhört Svea hofrätts domsområde, blifvit genom ansökning om stämning eller genom annan ansökning i Svea hofrätt anhängiggjort före 1895 års utgång, skall af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas, ansökningar om tjänstledighet och förordnande för underdomare dock endast så vidt de afse tid före början af år 1896;

att de fiskaliska åtal mot domare eller andra embetsmän inom nämnda län, hvilka blifvit före den 1 januari 1896 vare sig af advokatfiskalen i Svea hofrätt väckta eller genom angifvelser från enskilde eller genom remisser till advokatfiskalen från hofrätten eller justitiekanslersembetet eller Riksdagens justitieombudsman inledda, skola jemväl efter sistnämnda tid af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas; börande, derest vid pröfning af mål eller ärende, som efter den 1 januari 1896 hos Svea hofrätt handläggas, anledning förekommer att ställa domare eller annan embetsman inom nämnda län under åtal, sådant åtal af samma hofrätt upptagas och afgöras;

att domböcker och protokoll öfver lagfarter, in-teckningar m. m. från häradsrätterna inom ifrågavarande län för 1895 års ting och från rådstufvurätterna för tiden till 1895 års slut samt egodelningsrätternas domböcker för samma år äfvensom föreskrifna fångförteckningar för tiden till 1895 års utgång skola insändas till Svea hofrätt, som det åligger att jemväl efter sistnämnda tid såväl åt protokollen, i afseende på stämpelbeläggning af dithörande handlingar, som åt fångförteckningarna egna vederbörlig granskning;

att de förmynderskap, i afseende på hvilka vårdnaden före öfverflyttningen blifvit, på grund deraf att Vermlands och Gotlands län tillhört Svea hofrätts domsområde, af nämnda hofrätt utöfvad, jemväl derefter skola förblifva under samma hofrätts inseende till dess i laga ordning kan varda annorlunda förordnad;

att föreskrifna uppgifter om dagen för början af ting och allmänna tingssammanträden skola, såvidt de afse tiden efter 1896 års ingång, af häradshöfdingarne i Vermlands och Gotlands län insändas till Göta hofrätt;

samt att presterskapets förteckningar angående timade dödsfall af personer, hvilka tillhört frälseståndet, skola jemväl för senare hälften af år 1895 insändas till Svea hofrätt.»

Och hemställer jag underdånigst, att Eders Kongl. Maj:tt behagade för det ändamål 87 § regeringsformen omförmäler öfver detta förslag infordra högsta domstolens utlåtande.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdna hemställen täcktes Hans Maj:tt Konungen i nåder lemna bifall.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.

Till Konungen.

Genom remiss den 5 innevarande oktober, som den 12 i samma månad kommit hofrätten tillhanda, har Eders Kongl. Maj:it anbefalt hofrätten att afgifva underdånigt utlåtande i anledning af ett af chefen för justitiedepartementet framställt förslag att öfverflytta Vermlands och Gotlands län från Svea hofrätts till Göta hofrätts domsområde.

Till åtlydnad häraf får hofrätten anföra, att hofrätten för sin del icke har något att mot förslaget erinra.

Då, enligt hvad de remitterade handlingarna utmärka, öfverflyttningen icke skulle omfatta det till det gamla landskapet Vermland, men ej till Vermlands utan till Örebro län och Nora domsaga hörande Karlskoga härad, som alltså skulle förblifva under Svea hofrätts domvärjo, torde det icke vara lämpligt att för detta härad bibehålla en längre inställetid i vade- och besvärsmål, än den som gäller för öfriga delar af Örebro län och Nora domsaga; och hemställer hofrätten derföre, att i sammanhang med den ändring i 25 kapitlet 9 § rättegångsbalken, som blir nödig för öfverflyttningen af Vermlands län till Göta hofrätts domsområde, inställetiden i vädjade mål från Karlskoga härad måtte inskränkas till fyratio dagar, hvaraf på grund af 25 kapitlet 5 § samma balk blir en följd, att besvärstiden för samma härad förkortas till tjugu dagar.

Under förutsättning att det tillkommer hofrätten att afgifva yttrande jemväl i fråga om de föreskrifter, som för verkställighet af den nu tillstyrkta öfverflyttningen kunna vara af nöden, tillåter sig hofrätten att i nämnda afseende föreslå:

att öfverflyttningen skall ega rum med början af år 1896;

att mål eller ärende, som af domstol, domare eller öfverexekutor inom Vermlands och Gotlands län afgjorts före den 1 december 1895, bör, ehvad det sker genom vad, besvär eller underställning, fullföljas i Svea hofrätt och der med slut afhjelpas, hvaremot i mål eller ärende, som afgöres sistnämnda dag eller derefter, fullföljden sker i Göta hofrätt;

att mål eller ärende, som på grund deraf, att ifrågavarande län tillhört Svea hofrätts domsområde, blifvit genom ansökning om stämning

eller genom annan ansökning i Svea hofrätt anhängiggjort före 1895 års utgång, skall af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas, ansökningar om tjenstledighet och förordnande för underdomare dock endast så vidt de afse tid före början af år 1896;

att de fiskaliska åtal mot domare eller andra embetsmän inom nämnda län, hvilka blifvit före den 1 januari 1896 vare sig af advokatfiskalen i Svea hofrätt väckta eller genom angifvelser från enskilde eller genom remisser till advokatfiskalen från hofrätten eller justitiekanslersemetet eller Riksdagens justitieombudsman inledda, skola jemväl efter sistnämnda tid af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas; börande, derest vid pröfning af mål eller ärende, som efter den 1 januari 1896 hos Svea hofrätt handläggas, anledning förekommer att ställa domare eller annan embetsman inom nämnda län under åtal, sådant åtal af samma hofrätt upptagas och afgöras;

att domböcker och protokoll öfver lagfarter, in-teckningar med mera från häradsrätterna inom ifrågavarande län för 1895 års ting och från rådstufvurätterna för tiden till 1895 års slut samt egodelningsrätternas domböcker för samma år äfvensom föreskrifna fångförteckningar för tiden till 1895 års utgång skola insändas till Svea hofrätt, som det åligger att jemväl efter sistnämnda tid såväl åt protokollen, i afseende på stämpelbeläggning af dithörande handlingar, som åt fångförteckningarna egna vederbörlig granskning;

att de förmynderskap, i afseende på hvilka vårdnaden före öfverflyttningen blifvit på grund deraf, att Vermlands och Gotlands län tillhör Svea hofrätts domsområde, af nämnda hofrätt utöfvad, jemväl derefter skola förblifva under samma hofrätts inseende, till dess i laga ordning kan varda annorlunda förordnad;

att föreskrifna uppgifter om dagen för början af ting och allmänna tingssammanträden skola jemväl under år 1895, så vidt de afse tiden efter 1896 års ingång, af häradshöfdingarne i Vermlands och Gotlands län insändas till Göta hofrätt;

att presterskapets förteckningar angående timade dödsfall af personer, hvilka tillhört frälseståndet, skola jemväl för senare hälften af år 1895 insändas till Svea hofrätt; samt

att Svea hofrätt skall vid tiden för öfverflyttningen eller så fort ske kan derefter till Göta hofrätt öfversända:

1:o) de från underrätterna i Vermlands och Gotlands län aflemnade, i Svea hofrätt förvarade domböcker och protokoll öfver lagfarter, in-teckningar med mera;

2:o) presterskapets ofvan omförmälda förteckningar jemte uppgift, huruvida efter någon eller några bland de på förteckningarna upptagna personer bouppteckning vid 1895 års slut ej ingifvits, samt om i sådant fall hofrätten meddelat anstånd med bouppteckningens ingifvande; och

3:o) uppgift på de fiskaliska åtal, som vid tiden för öfverflyttningen äro eller sedermera blifvit mot domare eller andra embetsmän i Vermlands och Gotlands län väckta; börande i den mån dessa mål varda afgjorda, underrättelse om beslutet Göta hofrätt meddelas.

De remitterade handlingarna varda härmed återställda.

Underdånigst

NILS VON STEYERN.

AUG. TÖRNQUIST.	C. U. WIDSTRÖM.	C. H. MUNTHE.
N. GRIPENSKÖLD.	C. G. BOIVIE.	C. A. GEIJER.
KNUT ALMGREN.	THEODOR WESTRIN.	JOH. AHLGREN.
DAVID VON HEIJNE.	GUSTAF VON ROSEN.	F. AF KLINTEBERG.
C. G. WÄSTFELT.	SVEN ALMQVIST.	ERIK VON OTTER.
DANIEL EKELUND.	GUSTAF CARLSON.	JOHAN LAGERBIELKE.
LOUIS AMÉÉN.	HUGO VON SYDOW.	E. O. J. BJÖRKLUND.
W. ZETHELIUS.	CARL HEDERSTIERN.	EMIL SUNDBERG.

Axel Durling.

Stockholm den 26 Oktober 1894.

Till Konungen.

I nådig remiss den 5 i denna månad har Eders Kongl. Maj:t anbefalt hofrätten att skyndsamt i plenum afgifva underdånigt utlåtande i anledning af en utaf statsrådet och chefen för justitiedepartementet hos Eders Kongl. Maj:t väckt fråga om sådan ändring i nuvarande områden för hofrätternas jurisdiktion, att Vermlands och Gotlands län skulle förläggas från Svea hofrätt till denna hofrätt.

Enligt ett vid remissen fogadt utdrag af det inför Eders Kongl. Maj:t i statsrådet nämnda dag hållna protokoll har chefen för justitiedepartementet vid frågans behandling inför Eders Kongl. Maj:t dels den 27 sistlidne april, i anledning af en af Svea hofrätt gjord underdånig framställning om förlängning af tiden för den der anställda extra divisionens verksamhet, och dels den 5 i denna månad anført bland annat:

att utaf de arbetsredogörelser från hofrätterna, som funnes offentliggjorda i chefens för justitiedepartementet underdåniga embetsberättelse, framginge, att antalet till hofrätterna inkommande mål under senare åren varit stadt i jemnt sjunkande; att den inträdda ingalunda obetydliga minskningen i hofrätternas arbetsbörd i öfvervägande grad tillgodokommit denna hofrätt, som redan förut haft lättast att medhinna behandlingen af inkommande mål, och att antalet af de för närvarande till hofrätternas behandling inkommande mål icke vore större än att arbetet borde, utan för parterna menlig tidsutdrägt, kunna utföras af hofrätternas ordinarie arbetskrafter;

att sagda förhållanden gifvit statsrådet anledning ifrågasätta, huruvida icke lämpligt skulle vara att genom ändring i hofrätternas nuvarande jurisdiktionsområden åstadkomma en jemnare fördelning af arbetsbördan, så att densamma ökades för denna hofrätt, under det att Svea hofrätt undfinge en väl behöflig lindring, hvarigenom Svea hofrätt antagligen skulle blifva i stånd ej allenast att afarbeta den balans, som kunde återstå, sedan den extra divisionens verksamhet upphört, än äfven att undgå uppkomsten af nya balanser för framtiden;

att, sedan Eders Kongl. Maj:t på dessa skäl i nåder anbefalt hofrätterna att inkomma med uppgifter om antalet af a) vädjade saker, b) civila besvärsmål och c) underställningsmål och besvärsviis fullföljda

brottmål, som under sista tioårsperioden inkommit till hofrätt särskildt från hvart och ett af rikets län jemte Stockholms stad, samt sådana uppgifter till Eders Kongl. Maj:t inkommit, utaf desamma syntes framgå, att en väsentligen jemnare fördelning mellan de tre hofrätterna af dit inkommande mål skulle vinnas, om Vermlands och Gotlands län kunde skiljas från Svea hofrätt och läggas under denna hofrätt, enär, om under den sista tioårsperioden målen från dessa län fullföljts till denna hofrätt i stället för till Svea hofrätt, antalet till dessa hofrätter inkomna mål skulle hafva varit i medeltal årligen:

för Svea hofrätt:	
vädjade saker	1,271
civila besvärsmål	453
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	854
hvilket skulle för hvarje af de i Svea hofrätt tjenstgörande sex divisioner hafva utgjort:	
vädjade saker	212
civila besvärsmål	75
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	142
för Göta hofrätt:	
vädjade saker	1,001
civila besvärsmål	371
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	549
eller för hvarje af hofrättens fem divisioner:	
vädjade saker	200
civila besvärsmål	74
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	110
samt motsvarande siffror för hofrätten öfver Skåne och Blekinge med oförändradt domsområde utgjorde:	
vädjade saker	476
civila besvärsmål	148
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	291
eller för hvardera af hofrättens två divisioner:	
vädjade saker	238
civila besvärsmål	74
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	146;

att ett förläggande af Vermland och Gotland under denna hofrätt alltså skulle åstadkomma en så jemn fördelning af arbetet mellan de olika hofrätterna och deras särskilda divisioner, som under förhandenvarande förhållanden skäligen torde kunna ifrågasättas;

att den lättnad i arbetsbördan, som skulle beredas Svea hofrätt genom en dylik minskning af dess jurisdiktionsområde, vore af verkligt behof påkallad, enär Svea hofrätt länge arbetat under trycket af en stor balans, hvilken vid 1893 års slut uppgick till 740 vädjade mål, 39 civila besvärsmål samt 289 underställda eller besvärsviis fullföljda brottmål, tillsammans 1,068 mål, samt hofrätten fördenskull under en följd af år måst förstärkas med en extra division utan att dock, då denna divisions verksamhet den 1 sistlidne september upphörde, balansen kunnat nedbringas till den storlek, som hofrätten sjelf ansett såsom normal, hvarjemte i hofrättens till Eders Kongl. Maj:t aflättna skrivelser uppgifvits att, äfven sedan hofrättens ordinarie divisioner ökats till sex, dessas arbetsprodukt endast med svårighet kunde hålla jemna steg med antalet inkommande mål;

att någon svårighet för denna hofrätt att öfvertaga den rättskipning, som sålunda skulle frångå Svea hofrätt, syntes icke förefinnas, enär balansen af oafgjorda mål i denna hofrätt, som vid 1893 års slut utgjorde 161 vädjade mål, 23 civila besvärsmål samt 99 underställda eller besvärsviis fullföljda brottmål, tillsammans 283 mål, vore synnerligen liten, och det arbetsmaterial, som efter den ifrågasatta förändringen skulle tillföras hofrätten, torde efter hvad ofvan meddelade siffror gäfve vid handen, fortfarande komma att i någon mån understiga de andra hofrätternas;

att Vermland förut och intill 1815 tillhört denna hofrätts domvärjo;

att det hufvudsakliga skälet för dess då skedda förläggning under Svea hofrätt varit, omvänt, detsamma som nu talade för dess återförening med denna hofrätt, nemligen stor balans af oafgjorda mål i denna hofrätt och svårighet för densamma att medhinna behandlingen af hit inkommande mål, under det Svea hofrätt då varit i godt tillfälle att öfvertaga rättsskipningen äfven för Vermland;

att en öfverflyttning af ensamt Vermland emellertid ej skulle vara nog för åstadkommande af åsyftad jemnhet i arbetsfördelningen mellan hofrätterna, hvarför det syntes vara önskvärdt, att äfven någon annan del af Svea hofrätts område förlades under denna hofrätt och att i sådant afseende Gotlands län vore synnerligen lämpligt med hänsyn till såväl dess läge som de särskilda bestämmelser, som funnes meddelade i syfte att för invånarne å Gotland underlätta fullföljd af talan i mål, som droges under hofrätten;

att den af statsrådet förordade förändringen möjligen kunde möta betänklighet derutinnan, att invånarne i de begge ifrågavarande länen väl i öfrigt hade mera förbindelse med hufvudstaden än med Jönköping,

ett förhållande som, hvad Vermland anginge, jemväl 1815 åberopats såsom bidragande skäl för detta landskaps förflyttning till Svea hof-rätt, men att sagda betänklighet syntes, med hänsyn till nutidens kommunikationer och lättheten att erhålla pålitliga ombud för målens bevakning lika väl i Jönköping som i Stockholm, icke böra tillmätas alltför stor betydelse, samt att hvad särskildt Gotland anginge vigten af omförmälda betänklighet ytterligare minskades derigenom att enligt nyss berörda undantagsbestämmelser å Gotland boende parter egde att till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet inlemna inlagor i såväl lagvadda som besvärsmål, hvarjemte i besvärsmål äfven skrift-vexlingen kunde inför Kongl. Maj:ts befallningshafvande försiggå.

I anledning af Eders Kongl. Maj:ts befallning i den nådiga remissen får hofrätten i underdånighet förklara, att hofrätten emot den ifråga-satta förändringen icke har något att erinra.

Jönköping den 19 oktober 1894.

Underdånigst

O. W. STAËL v. HOLSTEIN.

BIRGER HESSLE.	C. E. BACKMAN.	J. G. LOTHIGIUS.
H. A. UGGLA.	C. L. SCHÅNBERG.	J. von SYDOW.
CARL FAGERBERG.	C. SWALANDER.	AXEL W. BRATT.
L. E. STÅHLBERG.	W. ANDERSSON.	E. GREFBERG.
K. SUNDSTEDT.	TH. MEYER.	H. ODENCRANTS.
AXEL ROMBERG.	R. HANSSON.	H. N. LAURELL.
C. V. KJELLIN.	WILH. BLOM.	BERNDT HASSELROT.

M. Fagerberg.

Till Konungen.

Till underdånig åtlydnad af nådig befallning den 5 innevarande månad har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att skyndsamt afgifva yttrande i anledning af ett utaf herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet inför Eders Kongl. Maj:t anmaldt förslag att, i ändamål att bereda Svea hofrätt lättnad i dess arbetsbörd, minska denna hofrätts jurisdiktions område genom förläggande af Vermlands och Gotlands län under Göta hofrätt.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som icke lærer hafva att yttra sig rörande förslaget fördelar eller olägenheter för Vermlands län, finner att detta förslag, i hvad det angår Gotlands län, skulle komma att medföra synnerligen afsevärda olägenheter för befolkningen.

Herr statsrådet synes väl icke hafva förbisett, att förändringen kunde möta betänkligheter derutinnan, att ortens invånare hade mindre förbindelse med Jönköping än med hufvudstaden; men herr statsrådet har ansett sådant, med hänsyn till nutidens kommunikationer, icke böra tillmätas alltför stor betydelse. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande kan deremot icke underlåta att i underdånighet erinra, hurusom Gotlands affärsförbindelser med rikets fasta land under århundraden anslutits till Stockholm, som är med få undantag den enda afsättningsplatsen för öns produkter samt den plats, hvarifrån Gotlands köpmän och andra invånare i regeln förse sig med de varor, som hit införas. Under större tiden af seglationstiden afgå ångbåtar sex dagar i veckan såväl från Visby till Stockholm som derifrån hit. Vintertiden uppehålls förbindelsen med två turer i veckan, för såvidt icke trafiken afbrytes af ishinder. De som hafva att färdas mellan Visby och Jönköping — en plats, hvilken hittills blott ytterst få af Gotlands invånare torde haft någon anledning att besöka — skola utan tvifvel taga vägen öfver Stockholm, hvilken väg är den vanliga äfven för postföringen emellan Gotland och Jönköping, enär någon ångbåtsförbindelse mellan Visby och Vestervik ej finnes under våren, sommaren och hösten utan allenast under vintermånaderna, och samfärdseln med Kalmar, hvilken helt och hållet upphör under vintermånaderna, är inskränkt till *en* tur i veckan

under våren och hösten samt *två* turer (hädanefters dock antagligen allenast *en* tur) i veckan under sommaren. Jernvägsresan mellan Stockholm och Jönköping (398 kilometer) skulle medföra en mycket afsevärd tillökning i kostnad och tidsutdrägt för de parter från Gotland, hvilka önska, såsom hittills varit långtifrån ovanligt, sjelfve eller genom härifrån i andra angelägenheter resande personer inlemna rättegångshandlingar i hofrätten. Att i stället anskaffa ombud i Jönköping skulle för de med dervarande förhållanden helt och hållet obekanta gotlänningarne möta icke ringa svårigheter och medföra känbara kostnader, särskildt i de mål, som från hofrätten vidare fullföljas och i hvilka under nuvarande förhållanden samma i hufvudstaden bosatta ombud kunna med fördel användas både i hofrätten och hos Eders Kongl. Maj:t.

Herr statsrådet har vidare erinrat om den ännu gällande undantagsbestämmelsen, att parter på Gotland ega att för bevarande af fatalier i såväl lagvadda som besvärsmål inlemna sina inlagor till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, dock med skyldighet att erlägga nödiga postpenningar för handlingarnas öfversändande. Denna undantagsbestämmelse, hvilken, såsom af Kongl. brefvet den 8 december 1748 inhemtas, tillkommit i följd af Visby stads vid 1742 års riksdag anförda besvär, motiverades dermed att postfarten mellan Gotland och fasta landet ofta hindrades eller fördröjdes af motvind, storm, oväder och tillstötande vinter. Sådana hinder och uppehåll i förbindelsen hafva genom ångbåtsfarten väl minskats, men ingalunda upphört. Dock har det visat sig, att omförmälda bestämmelse, som kräfver handlingarnas inlemnande inom halfva fatalietiden och naturligtvis icke kan göra det för parterna obehöfligt att för målens vidare bevakande i högre instans anlita ombud, under de senaste tio åren, på sätt närlagda diarieutdrag visar, blott undantagsvis kommit till användning.

I betraktande af nu anförda omständigheter och då det skäl, som till stöd för förslaget om ökande af Göta hofrätts jurisdiktions område blifvit i detta ärende anfördt, nemligen att antalet årligen till hofrätten inkommande mål, hvilket antal under de senare åren varit i jemnt sjunkande, minskats hastigare i Göta än i Svea hofrätt, skulle i en måhända snar framtid, ifall antalet mål komme att minskas hastigare i Svea än i Göta hofrätt, eller ock ökas i Göta utan att ökas i Svea hofrätt, följdriktigt påkalla den nu ifrågasatta åtgärdens upphäfvande och Gotlands återförläggande till Svea hofrätts jurisdiktion; så och då antalet af de mål, hvilka från domstolarna på Gotland och från Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande till Svea hofrätt fullföljas, icke är större än att deras behöriga handläggning fortfarande torde kunna

medhinnas utan varaktig tillökning af antalet divisioner i hofrätten, kan Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ej annat än afstyrka förslaget i hvad det angår Gotlands län.

Visby i landskansliet den 16 oktober 1894.

Underdånigst

E. POIGNANT.

Johan Hambræus.

Utdrag af dagboken öfver inkomna besvär å landskansliet i Visby, utvisande under åren 1884—1893 antalet för insändande till Kongl. Svea hofrätt ingifna handlingar i vademål, utsökningsmål och brottmål äfvensom förklaringar.

År 1884	st.	8
„ 1885	„	5
„ 1886	„	1
„ 1887	„	15
„ 1888	„	19
„ 1889	„	15
„ 1890	„	8
„ 1891	„	14
„ 1892	„	15
„ 1893	„	10.

Visby i landskansliet den 16 oktober 1894.

Ex officio

Johan Hambræus.

Till Konungen.

Jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 5 innevarande oktober åligger det Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande öfver en af herr statsrådet och chefen för Kongl. justitiedepartementet inför Eders Kongl. Maj:t i och för en jemnare fördelning mellan rikets tre hofrätter af dit inkomna mål framlagd fråga om sådan ändring i de nuvarande områdena för hofrätternas jurisdiktioner, att Vermlands och Gotlands län skulle komma att skiljas från Svea hofrätt och förläggas under Göta; och får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande beträffande Vermlands läns sålunda ifrågasatta öfverflyttande till Göta hofrätts domvärjo, underdånigst anföra:

Nya lagberedningen har redan i sitt år 1884 afgifna underdåniga betänkande i fråga om ny rättegångsordning framhållit, att en särskild hofrätt för Norrland vore erforderlig. Starka skäl synas fortfarande tala för genomförandet af detta förslag.

Om nemligen under den sista tioårsperioden, 1884—1893, för hvilken herr justitieministern infordrat statistiska uppgifter och låtit uppsätta tablå öfver antalet till hofrätterna inkomna vädjade saker, civila besvärsmål samt underställningsmål och besvärsviis fullföljda brottmål, målen tillhörande Svea hofrätt uppdelas så, att, å ena sidan, de, som inkommit från de fem norrländska länen, och, å den andra, de, som inkommit från de åtta öfriga länen under sistnämnda hofrätt jemte Stockholms stad, sammanräknas, visar jemförelsen mellan dels målens antal inom dessa länsgrupper och dels antalet af mål inkomna till de två andra hofrätterna följande siffror i medeltal årligen, nemligen:

för de 5 norrländska länen:

vädjade saker	556
civila besvärsmål	178
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	383
för de 8 öfriga länen under Svea hofrätt jemte Stockholms stad:	
vädjade saker	816
civila besvärsmål	317
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål.....	525

för Göta hofrätt:	
vådjade saker	899
civila besvärsmål	329
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	496
för hofrätten öfver Skåne och Blekinge:	
vådjade saker	476
civila besvärsmål	148
underställningsmål samt besvärsviis fullföljda brottmål	291.

Häraf framgår att från de 5 norrländska länen inkommit flera mål till Svea hofrätt än de mål varit, som till hofrätten öfver Skåne och Blekinge under samma tid inkommit, samt att, derest särskild hofrätt varit ordnad för Norrland, arbetet varit väsentligen jemnare fördeladt mellan Svea och Göta hofrätt än nu varit förhållandet.

Skulle nu i följd af den starka utvecklingen, hvaruti Norrland redan befinner sig, och särskildt med hänsyn till den folkökning, som under förändrade kommunikationsförhållanden der är att förvänta, en särskild hofrätt för Norrland inom den närmaste framtiden komma till stånd, har man allt skäl att antaga, att Vermlands län, derest det nu förlades under Göta hofrätts domvärjo, för en sedermera då erforderlig jemnare fördelning af arbetet emellan Svea och Göta hofrätter åter skulle förläggas till Svea hofrätts jurisdiktion.

Med fästadt afseende härå och då Vermlands läns befolkning har sina hufvudsakligaste affärsförbindelser på Stockholm samt vid sådant förhållande icke oväsentliga olägenheter skulle uppstå derigenom, att rättsfrågorna i andra instansen öfverflyttades till Göta hofrätt, tillåter sig Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länets intresse underdånigst hemställa, att frågan om Vermlands läns öfverflyttande till Göta hofrätts domvärjo måtte få anstå tills vidare och intilldess frågan om inrättande af en särskild hofrätt för Norrland må anses definitivt afgjord.

Karlstad i landskansliet den 23 oktober 1894.

Underdånigst

ADOLF MALMBORG.

A. Asker.

Utdrag af protokollet öfver ett lagärende, hållet uti Kongl. Maj:ts högsta domstol tisdagen den 4 december 1894.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: GLIMSTEDT,
SKARIN,
HAMMARSKJÖLD,
HUSS,
ISBERG,
LINDBÄCK,
CLAËSON.

Expeditionschefen Petersson föredrog i underdånighet utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet den 16 nästlidne november, hvarmedelst för det ändamål, 87 § regeringsformen omförmäler, högsta domstolens utlåtande infordrats öfver följande inom justitiedepartementet uppgjorda förslag till

»L a g.

angående ändrad lydelse af 25 kap. 9 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 25 kap. 9 § rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

I de saker, som genom laga vad gå till Svea hofrätt ifrån häradsrätt i Upland, Södermanland, Vestmanland och Karlskoga härad af Vermland, Nerike samt Gestrikland, ingifve käranden sin inlaga innan klockan tolf på den fyrationde dagen, den oräknad då häradsrättens

dom föll, eller hafve sitt vad förlorat; ifrån häradsrätt i Kopparbergs län, Helsingland, Jemtland, Herjeådalen, Medelpad och Ångermanland på den sextionde dagen; ifrån häradsrätt i Vesterbotten på den nittionde dagen; i Göta Hofrätt ifrån häradsrätt i Östergötland, Kalmar län, Småland och Vestergötland på fyrationde dagen; ifrån häradsrätt i Halland, Dal, Bohuslän och Vermlands län samt på Gotland på sextionde dagen; i hofrätten öfver Skåne och Blekinge ifrån häradsrätt i dessa landskap på den fyrationde dagen. I vaxel- och sjörättssak vare tid hälften kortare, att fullfölja vad ifrån häradsrätt i hvarje ort till hofrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1896; skolande i fråga om öfverflyttningen af Vermlands och Gotlands län från Svea hofrätts till Göta hofrätts domvärjo i öfrigt iakttagas:

att mål eller ärende, som af domstol, domare eller öfverexekutor inom sagda län afgjorts före den 1 januari 1896, bör, ändå att tiden för fullföljd af talan i hofrätten tilländagår derefter, fullföljas i Svea hofrätt och der med slut afhjelpas;

att mål eller ärende, som, på grund deraf att ifrågavarande län tillhört Svea hofrätts domsområde, blifvit genom ansökning om stämning eller genom annan ansökning i Svea hofrätt anhängiggjort före 1895 års utgång, skall af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas, ansökningar om tjenstledighet och förordnande för underdomare dock endast så vidt de afse tid före början af år 1896;

att de fiskaliska åtal mot domare eller andra embetsmän inom nämnda län, hvilka blifvit före den 1 januari 1896 vare sig af advokatfiskalen i Svea hofrätt väckta eller genom angifvelser från enskilde eller genom remisser till advokatfiskalen från hofrätten eller justitiekanslersemetet eller Riksdagens justitieombudsman inledda, skola jemväl efter sistnämnda tid af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas; börande, derest vid pröfning af mål eller ärende, som efter den 1 januari 1896 hos Svea hofrätt handläggas, anledning förekommer att ställa domare eller annan embetsman inom nämnda län under åtal, sådant åtal af samma hofrätt upptagas och afgöras;

att domböcker och protokoll öfver lagfarter, in-teckningar m. m. från häradsrätterna inom ifrågavarande län för 1895 års ting och från rådstufvurätterna för tiden till 1895 års slut samt egodelningsrätternas domböcker för samma år äfvensom föreskrifna fångförteckningar för tiden till 1895 års utgång skola insändas till Svea hofrätt, som det åligger att jemväl efter sistnämnda tid såväl åt protokollen, i afseende på stämpelbeläggning af dithörande handlingar, som åt fångförteckningarna egna vederbörlig granskning;

att de förmynderskap, i afseende på hvilka vårdnaden före öfverflyttningen blifvit, på grund deraf att Vermlands och Gotlands län tillhört Svea hofrätts domsområde, af nämnda hofrätt utöfvad, jemväl derefter skola förblifva under samma hofrätts inseende till dess i laga ordning kan varda annorlunda förordnad;

att föreskrifna uppgifter om dagen för början af ting och allmänna tingssammanträden skola, såvidt de afse tiden efter 1896 års ingång, af häradshöfdingarne i Vermlands och Gotlands län insändas till Göta hofrätt;

samt att presterskapets förteckningar angående timade dödsfall af personer, hvilka tillhört fräseståndet, skola jemväl för senare hälften af år 1895 insändas till Svea hofrätt.»

Justitieråden *Glimstedt*, *Skarin*, *Hammarskjöld*, *Huss* och *Claëson* ansågo, att tydligare, än som i det remitterade förslaget skett, borde utmärkas skillnaden mellan den del af förslaget, som vore afsedd att träda i stället för nu gällande § 9 i 25 kap. rättegångsbalken, och de stadganden, som anginge verkställigheten af Vermlands och Gotlands läns öfverflyttning från Svea till Göta hofrätts domvärjo, bland hvilka stadganden förekomme jemväl sådana, som vore af rent administrativ art.

Justitierådet *Hammarskjöld*, med hvilken justitierådet *Skarin* instämde, ville derjemte fästa uppmärksamheten derpå att, till följd af nuvarande lydelsen af 3 och 8 paragraferna i förordningen innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning af jernväg, så ock i fråga om förvaltning af jernväg under konkurs den 15 oktober 1880, den föreslagna öfverflyttningen skulle åtföljas af den oegentlighet, att frågor om lagfarter och inteckningar i jernvägar, som helt och hållet eller till större delen vore belägna i Vermlands län eller å Gotland, skulle efter den 1 januari 1896 prövas af domstolar än under Svea, än under Göta hofrätts domvärjo, alltefter som jernvägen före nämnda dag någon gång lagfarits eller icke.

Justitierådet *Claëson* yttrade:

I det föreliggande lagförslaget, såvidt det afser ändring i 25 kap. 9 § rättegångsbalken, har från paragrafens nuvarande lydelse bibehållits den bestämmelsen, att i vaxel- och sjörättssak skall vara hälften kortare tid att fullfölja vad från häradsrätt till hofrätt. Då emellertid enligt nu gällande författningar rådstufvurätt allena är förste domstol i vaxel- och sjörättssaker, torde nämnda bestämmelse uteslutas ur lagförslaget

och stadgande om tid för fullföljd af vad i dylika mål i stället införes i kapitlets 15 §, hvilken handlar om vad mot rådstufvudom. För det sällsynta fall att ännu vid 1895 års slut något sådant sjörättsmål, som enligt sjölagen den 23 februari 1864 kunnat anhängiggöras vid häradsrätt, möjligen är på sådan domstols pröfning beroende, lärer den af mig ifrågasatta förändringen, ifall den genomföres, icke hafva annan verkan än att den vanliga tiden för fullföljd af mål från häradsrätt bör iakttagas äfven i dylik sjörättssak.

Justitieråden *Isberg* och *Lindbäck*, som i likhet med Högsta Domstolens öfrige ledamöter ansågo sig böra fästa uppmärksamheten derå att åtskilliga af de i lagförslaget upptagna öfvergångsbestämmelser icke vore af civillags natur, lemnade i öfrigt förslaget utan anmärkning.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott måndagen den 31 december 1894,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
 Statsråden: friherre ÅKERHIELM,
                   ÖSTERGREN,
                   GROLL,
                   WIKBLAD,
                   GILLJAM,
                   friherre RAPPE,
                   CHRISTERSON,
                   WERSÅLL,
 Justitieråden: AHLGREN,
                   ÅBERGSSON.

Departementschefen, statsrådet Östergren anmälde i underdånighet: Högsta domstolens yttrande öfver det enligt statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden den 16 sistlidne november till högsta domstolen remitterade förslag till lag angående ändrad lydelse af 25 kap. 9 § rättegångsbalken.

Efter att hafva redogjort för innehållet af högsta domstolens berörda yttrande anförde föredraganden vidare:

Med anledning af hvad flertalet af högsta domstolens ledamöter anført derom, att tydligare, än som i det remitterade förslaget skett, borde utmärkas skillnaden mellan den del af förslaget, som vore afsedd att träda i stället för nu gällande 9 § i 25 kap. rättegångsbalken, och

de beträffande verkställigheten af den föreslagna öfverflyttningen meddelade stadganden, torde sistnämnda stadganden böra från lagförslaget utbrytas för att sedermera upptagas i särskild författning om ändring i hofrätternas domsområden.

Att såsom högsta domstolens samtliga ledamöter anmärkt, bland nyssberörda öfvergångsstadganden jemväl förekomma sådana, som äro af administrativ natur, har sin grund deri, att det ansetts lämpligt på ett ställe sammanföra de allmänna bestämmelser, som för öfverflyttningen funnits nödiga.

Två af högsta domstolens ledamöter hafva fäst at uppmärksamheten derå, att den föreslagna öfverflyttningen skulle åtföljas af viss oegentlighet i fråga om forum för jernvägar inom länen. Emellertid kan redan under nuvarande förhållanden inträffa, att olika jernvägssträckningar inom samma län lyda under olika rådstufvurätter; och uti de i åberopade förordningen af den 15 oktober 1880 meddelade bestämmelser angående forum för jernvägar synes hufvudsakliga vigten vara lagd derpå, att jernväg, som en gång lagfarits vid en viss rådstufvurätt, fortfarande skall lyda under samma domstol. Härutinnan föranleder förslaget ingen ändring, och torde i öfrigt någon olägenhet af det anmärkta förhållandet icke vara att befara.

Med anledning här af och under åberopande af hvad jag tillförene i detta ärende inför Eders Kongl. Maj:t anført, får jag underdånigst hemställa, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att:

dels besluta, att Vermlands och Gotlands län skola vid 1896 års början skiljas från Svea hofrätts och förläggas under Göta hofrätts domvärjo;

dels antaga följande förslag till

L a g ,

angående ändrad lydelse af 25 kap. 9 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 25 kap. 9 § rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

I de saker, som genom laga vad gå till Svea hofrätt ifrån häradsrätt i Upland, Södermanland, Vestmanland och Karlskoga härad af Vermland, Nerike samt Gestrikland, ingifve käranden sin inlaga innan klockan tolf på den fyrationde dagen, den oräknad då häradsrättens dom föll, eller hafve sitt vad förlorat; ifrån häradsrätt i Kopparbergs län, Helsingland, Jemtland, Herjeådalen, Medelpad och Ångermanland

på den sextionde dagen; ifrån häradsrätt i Vesterbotten på den nittionde dagen; i Göta hofrätt ifrån häradsrätt i Östergötland, Kalmar län, Småland och Vestergötland på fyrationde dagen; ifrån häradsrätt i Halland, Dal, Bohuslän och Vermlands län samt på Gotland på sextionde dagen; i hofrätten öfver Skåne och Blekinge ifrån häradsrätt i dessa landskap på den fyrationde dagen. I vaxel- och sjörättssak vare tid hälften kortare, att fullfölja vad ifrån häradsrätt i hvarje ort till hofrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1896;

dels ock, i den mån nedan upptagna öfvergångsbestämmelser äro af allmän lags natur, medgifva, att för verkställigheten af den föreslagna öfverflyttningen må föreskrifvas:

att mål eller ärende, som af domstol, domare eller öfverexekutor inom sagda län afgjorts före den 1 januari 1896, bör, ändå att tiden för fullföljd af talan i hofrätten tilländagår derefter, fullföljas i Svea hofrätt och der med slut afhjelpas;

att mål eller ärende, som, på grund deraf att ifrågavarande län tillhört Svea hofrätts domsområde, blifvit genom ansökning om stämning eller genom annan ansökning i Svea hofrätt anhängiggjort före 1895 års utgång, skall af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas, ansökningar om tjänstledighet och förordnande för underdomare dock endast så vidt de afse tid före början af år 1896;

att de fiskaliska åtal mot domare eller andra embetsmän inom nämnda län, hvilka blifvit före den 1 januari 1896 vare sig af advokatfiskalen i Svea hofrätt väckta eller genom angifvelser från enskilde eller genom remisser till advokatfiskalen från hofrätten eller justitiekanslersemetet eller Riksdagens justitieombudsman inledda, skola jemväl efter sistnämnda tid af samma hofrätt handläggas och med slut afhjelpas; börande, derest vid pröfning af mål eller ärende, som efter den 1 januari 1896 hos Svea hofrätt handläggas, anledning förekommer att ställa domare eller annan embetsman inom nämnda län under åtal, sådant åtal af samma hofrätt upptagas och afgöras;

att domböcker och protokoll öfver lagfarter, inteckningar m. m. från häradsrätterna inom ifrågavarande län för 1895 års ting och från rådstufvurätterna för tiden till 1895 års slut samt egodelningsrätternas domböcker för samma år äfvensom föreskrifna fångförteckningar för tiden till 1895 års utgång skola insändas till Svea hofrätt, som det åligger att jemväl efter sistnämnda tid såväl åt protokollen, i afseende på stämpelbeläggning af dithörande handlingar, som åt fångförteckningarna egna vederbörlig granskning;

att de förmynderskap, i afseende på hvilka vårdnaden före öfver-

flyttningen blifvit, på grund deraf att Vermlands och Gotlands län tillhört Svea hofrätts domsområde, af nämnda hofrätt utöfvad, jemväl derefter skola förblifva under samma hofrätts inseende till dess i laga ordning kan varda annorlunda förordnad;

att föreskrifna uppgifter om dagen för början af ting och allmänna tingssammanträden skola, såvidt de afse tiden efter 1896 års ingång, af häradshöfdingarne i Vermlands och Gotlands län insändas till Göta hofrätt;

samt att presterskapets förteckningar angående timade dödsfall af personer, hvilka tillhört frälseståndet, skola jemväl för sönare hälften af år 1895 insändas till Svea hofrätt.

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemstält; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af det innehåll Bil. Litt. A vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.